

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་དང་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ།

ichcap

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

International Information and Networking Centre
for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region
under the auspices of UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཕུན་སེལ་ལྷན་ཚོགས།
BHUTAN NATIONAL
COMMISSION FOR UNESCO

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཉམས་སྲུང་ཚོད་ཡིག་གིས་གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་
སྤྱོད་ཀྱིས་དང་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་ཁེ་ལེན་གི་སྲོག་ཤིང་སྲེ་ངོས་ལེན་འབད་དེ་འདུག།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ གི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྲོལ་གཞི་གི་ནང་ལུ་ འཆར་གཞི་དང་ལས་འཆར་གཙོ་ཆེན་
གསུམ་ དཔལ་འབྱོར་དང་མི་སྡེ། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཚུ་གི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཏེ་ ཡུན་བརྟན་
གོང་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་དམིགས་གཏང་ལག་ ༡༧ ཡོད་མི་དེ་གིས་ ཡུན་དུ་
གནས་ཐབས་དང་འདྲ་མཉམ། དེ་ལས་ འགོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་གསུམ་གི་ལྟ་བུ་ཚུ་ལུ་གུས་བཀུར་བསྐྱེད་དེ་ གོང་
འཕེལ་གི་ཐབས་རིག་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ནི་ཨིན་མི་འདི་ ལས་འཆར་ཚུ་གི་གྲས་ལས་རྩ་ཆེ་ཤོས་ཅིག་སྲེ་ ཕྱིས་
འཛུགས་འབད་དེ་ཡོད། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ གཙོ་ཆེ་བའི་ལས་འཆར་གསུམ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གིས་ ཡུན་བརྟན་
གོང་འཕེལ་ལུ་སྲོགས་རམ་འབད་ཚུགས་པ་ཚང་ ཞི་བདེ་དང་ཉེན་སྲུང་དགོ་ནི་འདི་ཡང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
གི་དོན་ལུ་ མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ཨིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གི་ཕན་འདབས་ངོས་འཛིན་དང་དོན་སྲིན་འབྱུང་ནི་གི་དོན་ལུ་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ནང་ལུ་
དེ་གི་ཕན་ཉུས་ག་དེ་སྲེ་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་ཚུགས་ནི་ཨིན་ན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་ནང་ལུ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་ ཉ་གོ་ནིའི་དོན་ལུ་
དང་ དེ་གི་ཕན་ཉུས་ཚུ་དེ་སྲེ་ཡོད་ཟེར་ ངོས་ལེན་དང་ཤེས་གཏོགས་འབྱུང་ནིའི་དོན་ལུ་ ག་ཅི་འབད་དགོ་པ་
འདུག།

© Vice Ministerio de Cultura

© Vice Ministerio de Cultura

སྲོལ་ལུགས་ལྷན་གོང་འཕེལ།

དཔལ་འབྱོར། མི་སྲུང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་གཏང་ནི་དང་མཉམ་ཅིག་ ཞིབ་དེ་དང་ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་རིག་
ལོགས་སུ་ཅིག་མེད་རུང་ ལཱ་གི་གནས་སྤངས་སོ་སོ་འབད་ཡོད། ལམ་
འཆར་དེ་ཚུ་གི་དམིགས་དོན་འགྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལུ་
མ་གཞོན་པ་སྟེ་ ཐབས་ལམ་མཉམ་རུབ་འབད་དེ་ གོང་གསལ་ལུ་སྲོལ་ལམ་
འཆར་ཆམ་ཉམ་གྱི་སྲུབ་འབྲས་བཏོན་དགོས་ཨིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་
འདི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ཚུ་ རྒྱ་ཆེན་སྲུང་གཏང་ནི་དོན་ལུ་
ཤོགས་རམ་དང་མཉམ་རུབ་འབད་མ་ཚད་ རྒྱལ་སྲིད་མི་སྲུང་ཆམ་ཉམ་གྱི་
མ་འོངས་པའི་མི་ཚེ་ ག་དེ་སྟེ་འཚོ་སྲིད་འབབ་ནི་ཨིན་ན་ ཉ་གོ་བཅུག་ནི་དེ་
དོན་ལུ་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཚུ་མཉམ་རུབ་འབད་ནི་འདི་ ལག་ཚེ་ཤོས་
ཅིག་ཨིན།

ཚང་སྤྲིག་ཚན་གྱི་མི་སྲུང་གོང་འཕེལ།

མི་སྲུང་གོང་འཕེལ་ཚང་སྤྲིག་སྟེ་འགྲུབ་དགོས་ཅིན་ འཚོ་རྟེན་བདེ་སྤུང་
དང་སྤུས་ཚད་ཚན་གྱི་གསོ་བའི་ཞབས་རྟོག་ གཙུང་སྤུང་དང་ལྷན་པའི་འགྲུང་
རྒྱུ་གོ་སྐབས་དང་ མི་སེར་ཆམ་ཉམ་གྱི་རྒྱུད་ལུ་ སྤུས་ཚད་ཚན་གྱི་ཤེས་
རིག་ཡོན་ཏུ། མི་སྲུང་ཉེན་སྲུང་གི་ལམ་ལུགས་དང་ སོ་མོའི་འབྲེ་མཉམ་
གྱི་ཐབས་རིག་ཚུ་དེས་པར་དུ་དགོས་ཨིན། གོང་གསལ་དམིགས་ལུལ་ཚུ་
གི་ གཞི་རྟེན་ ལུ་ གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་ དེ་ལམ་མི་སེར་ཚུ་ལུ་ རང་
སོའི་བརྗེ་མཐོང་ཚན་གྱི་ལམ་ལུགས་ རོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ རང་དབང་
ཚང་སྤྲིག་བྱིན་དགོས་ཨིན།

མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་འཁྲིལ་བའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་ མི་སྲུང་གནད་
དོན་དང་ དགོས་མཁའི་གཞི་རྟེན་ཚུ་འགྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ མི་སྲུང་ལུགས་
སྲོལ་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་ ཤེས་བྱ་རིག་པའི་
གནས་ཚུལ་ཚུ་ཅེས་པའི་ མི་སྲུང་སྤྱི་ཚོགས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ དངོས་
མེད་ལམ་སྲོལ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་དུས་རེམ་བཞིན་དུ་འགྲོ་སྟེ་ཡོད་པ་ཨིན།
གཡུས་སྲོའི་སྤྲོད་བཅོས་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ། བཞེས་སྲོའི་སྲིད་ལམ། རྒྱ་ཚུ་
ལག་ལེན་འབབ་ཐངས། མི་སྲུང་སྤངས་འཛོམས་འབད་ནི། དུས་སྟོན་བཅེ་
སྤུང་ དེ་ལས་ ཤེས་བྱ་རིག་པ་ཚུ་སྲོལ་སྟོན་འབད་བྱིན་ནི་འདི་ལམ་
ལུགས་ཚུ་ མི་སྲུང་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་ཚང་
སྤྲིག་བཅོམ་ནི་དམིགས་དོན་འགྲུབ་ནི་ལུ་ གལ་ཅན་ཅིག་ཨིན།

**འཚོ་རྟེན་བདེ་སྤུང་སྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་ལག་ཚེ་
ཨིན།** ར་སྲོལ་གྱི་བཞེས་སྲོའི་སྲིད་ལམ་དང་ ས་གཞིའི་སྲིད་ལམ་དཔེར་
ན་ ལུ་འབྲོག་ ཉ་བཟུང་ནི། འ་བད་འདྲི། བཞེས་སྲོའི་འཚོལ་སྐབ་འབད་ནི།
དེ་ལས་ བཞེས་སྲོའི་རུལ་ནི་ལས་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་དེ་ལམ་ལུགས་ཚུ་
གིས་ ཟས་བཅུད་དང་འཚོ་བའི་མཐུན་ཞུན་གྱི་བདེ་སྤུང་བྱིན་ནི་ལུ་ བན་
ཐོགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མ་ཨིན་མཁའ་ མི་སྲུང་སྤྱི་ཚོགས་ཚུ་གིས་

སྤར་སྲོལ་གྱི་ཤེས་བྱ་རིག་པ་ཚུ་ སྲོད་སའི་ས་གནས་དང་ གནས་གཤིས་
གནས་སྤངས་དང་འཁྲིལ་བའི་ ཐབས་རིགས་ཆ་ཚད། རྒྱངས་ཁ་འབོར་
ཆེ་རྒྱ་ཉོ་ སྲོལ་བཏོད་འབད་དེ་ཡོད། ཁོངས་ཚུ་གི་འབྲེལ་ཚུ་ཡང་
རང་སོའི་སྲོད་གནས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དང་བསྐྱེད་པའི་གནས་གཤིས་དང་
ཡང་ཅིན་ ས་ཆའི་ཆགས་སྤངས་སྤོ་ཚོགས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་འོངས་ཨིན་མ་
ཚད་ སེམས་ཚན་དང་སྤྱོད་ཤིང་ དེ་ལས་སོ་ནམ་འཕྲོད་བསྐྱེད་སྤོ་ཚོགས་ཚུ་
ལས་བརྟེན་ཏེ་ཡང་ རྒྱངས་ཨིན་མས། དེ་བཟུམ་སྟེ་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་
གཤིས་སྤུང་བའི་འགྲོས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ མི་ཚེ་འཚོ་བསྐྱེད་ཐངས་ལུ་ མི་
སྲུང་རང་རང་སོ་སོ་གིས་ བཞེས་སྲོའི་རྒྱུ་བརྟེན་སྲུང་ཉམས་སྤང་འབད་
ཐངས་དང་ བཞེས་སྲོའི་འཕྲོད་བསྐྱེད་སྲིད་ཐངས་ཚུ་ཡང་ དེ་སྤྱི་བུང་
ཡོད་པ་ཨིན། འཛམ་གླིང་ག་ཏེ་ར་ཨིན་རུང་ གཞུགས་ཁམས་འཕྲོད་
བསྐྱེན་ལེགས་ཤོམ་གནས་ཐབས་ལུ་ ཟས་བཅུད་དང་ལྷན་པ་སྟེ་སྲིད་ནི།
བཞེས་སྲོའི་སྤོ་ལ་མངམ་བཟུང་སྲིད་འབད་ནི། ས་གཞིའི་བཅུད་ཡར་ཤུག་
གཏང་ནི་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་ཞིང་ལཱ་གི་ལམ་ལུགས་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་སྲོད་དོ་
ཡོད་པ་ཨིན། དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ འཛམ་གླིང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལུ་
སྤུས་ཚད་དང་ལྷན་པའི་ཟས་བཅུད་དང་ཉེན་སྲུང་ དེ་ལས་ བཞེས་སྲོའི་ཚུ་
ཡངས་སྟེ་དེས་བརྟེན་བཅོ་ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་ཞིང་ལཱ་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་
ཡང་བསྐྱེད་གཏང་ནི་དང་ རྒྱང་རིག་ཚུ་འོས་འབབ་དང་ལྷན་པ་བཅོ་དགོས་
འདི་ གལ་གནད་ཚན་ཅིག་ཨིན།

**སྤར་སྲོལ་གྱི་འཕྲོད་བསྐྱེད་སྤྲོད་བཅོས་ཀྱིས་ གཡུས་སྲོའི་མི་སྲུང་ལུ་ སྤུས་
ཚད་ཀྱི་སྤྲོད་བཅོས་ཞབས་རྟོག་དང་ བདེ་སྤུང་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར།** འཛམ་
གླིང་ནང་གི་མི་སྲུང་ཆམ་ཉམ་གྱིས་ སྤར་སྲོལ་གྱི་སྤྲོད་བཅོས་འད་མིན་གྱི་
རིག་པ་དང་ གསོ་དཔུང་གི་ཞབས་རྟོག་ཚུ་ཡང་ གཙོ་བོ་ ས་གནས་ཀྱི་
རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྐྱེད་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ཐོག་ལས་
བྱ་སྐབས་བདེ་མ་དང་མན་ཐོགས་ཚན་ཅིག་སྟེ་ སྲོལ་བཏོད་འབད་དེ་
ཡོད་པ་ཨིན། སྤོ་སྤྲོད་ཀྱི་རིགས་ལག་ལེན་པ་ཚུ་གིས་ དཔེར་ན་ མི་ལོ་
བརྒྱ་ཕྱག་གི་རིང་ གཞི་རྟེན་གསོ་བའི་ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ གཙོ་བོ་ཅིག་
སྤོ་སྤྲོད་ལུ་ སྤོ་སྤྲོད་ཀྱི་ལུ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤར་སྲོལ་གྱི་གསོ་བའི་རིག་
པ་དང་ སྤོ་བཅོས་ཞབས་རྟོག་བྱིན་ནི་ཚུ་ཡང་ ཉམས་སྤོང་གི་ཐོག་ལས་
གཙོ་བོ་ནང་པ་ཚུ་ལུ་སྤོ་བཅོས་འབད་ནི་འདི་ཨིན། དཔྱེ་འབད་པ་ཅིན་
ཏང་ག་དང་ཏང་ལྷན་པའི་ གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ སྤོ་བཅོས་ཀྱི་
ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ སྤོ་སྤྲོད་ལག་ལེན་པའམ་དུང་འཚོ་ སྤོ་བཏོག་ལུ།
རང་ལུགས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་མཁའ་མཚོ་གུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ ནང་
སེམས་ཁམས་ཀྱི་ནད་གཞི་བཅོས་ཐབས་འབད་ནི་དང་ ཕྱི་གཞུགས་
ཁམས་འཕྲོད་བསྐྱེད་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ ཤེས་བྱ་རིག་པ་ལྷན་ཏེ་ཡོད་པའི་
མཁའ་རིག་ཚན་ཅིན་ཨིན། དེ་བཟུམ་གྱི་སྤོ་བཅོས་ཞབས་རྟོག་ལེན་ནི་ཚུ་
ཐ་ན་ མཐའ་བཟུང་གི་གཡུས་སྲོའི་རྒྱུ་གི་ནང་ལུ་ཡང་ སྤོ་བཅོས་ཀྱི་
ཀྱི་ཞབས་རྟོག་ལེན་ནི་དང་སྤོ་བཅོས་འབད་ནི་ཚུ་ བྱ་སྐབས་བདེ་རྒྱ་ཏེ་
ཡོད་པ་ཨིན་རུང་ མི་སེར་ཚུ་གི་རེ་འདོད་དང་འཁྲིལ་ དུས་ཚོད་ནམ་

དུས་སྟོན་ཚུ་གི་སྐབས་ལུ་ བཞེས་སྲོའི་ཚུ་གིས་
སྤར་སྲོལ་གྱི་རྒྱ་དངོས་ གསལ་སྟོན་འབད་མ་
ཨིན་མཁའ་ཚད་ དེ་གིས་གཡུས་སྲོའི་རང་སོའི་རོ་
རྟོགས་དང་ གཡུས་དང་འབྲེལ་བའི་བག་
ཆགས་ཀྱི་ཚོར་སྤངས་ཡང་བྱིན་མ་ཨིན།

© UNESCO / Isaack Omoro 2011

དགོཔ་ཅིག་ འངམ་ཏྲིག་ཏྲི་སྤོལ་ལེ་རྒྱལ་པོལ་ དཀའ་འཕེལ་ཡོད།

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ལག་ལེན་འངམ་ཏྲིག་ཏྲི་སྤོལ་ལེ་རྒྱལ་པོལ་ གསོ་བའི་ ཞབས་ཏྲིག་ཕྱིན་སའི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ལུ་ སྤེལ་སྤོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ གསོ་བའི་སྤྱན་བཙུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱའི་རིག་པ་ཚུ་ མ་འོངས་ན་ གཞིན་ཚུ་ལུ་བཤད་དེ་བྱིན་ནི་དང་ སྤོལ་ཏེ་བྱིན་ནི་ཚུ་ ཡར་ལྷན་དང་གོང་ འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ ཚབ་ཞག་དང་ངོམ་ལེན་འབད་ནི་ བརྟན་བཟོ་དགོཔ་ ལག་ཟེ། ག་ཅི་སྤྱོད་ཞེན་བ་ཅིན་ དེང་སང་ བྱི་བའི་སྤྱན་བཙུག་འབད་ སའི་སྤྱན་ཁང་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ས་གནས་ཚུ་གི་ནང་ ལུ་ རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱན་བཙུག་འབད་ཐངས་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ བྱའི་རིག་པ་ཚུ་ མི་སྡེ་ལམ་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ རང་སྲིད་ཚེས་ལུགས་ ཀྱི་བརྩམས་ཐོར་ཚུ་ལུ་ གཞི་རྟེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྡེ་ ཚུ་ལུ་ བྱི་བ་དང་རང་ལུགས་གཉིས་ཚུ་རྩོམ་སྤྱན་བཙུག་ཞབས་ཏྲིག་བྱུང་ འབྲེལ་སྤྱོད་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་མི་གིས་ མི་སེར་ཚུ་གིས་སྤྱན་ བཙུག་ཞབས་ཏྲིག་ལེན་ནི་ལུ་ གནམ་ལ་རྒྱབ་ནི་དེ་རང་དབང་དང་གོ་སྐབས་ ཡོད་པ་ཨིན།

© UNESCO / Isaack Omoro 2011

ཚུ་འཛིན་སྡོད་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཀྱིས་ གཙོ་བོ་རང་ འབྲེལ་བྱུང་དང་གཞན་ཡང་མི་ཚེ་འཚོ་སྡོད་ལུ་མཁོ་བའི་ ཚུ་ཚུ་ཡང་ཡུན་ བརྟན་སྤོལ་ལག་ལེན་འབད་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་ གཙོ་བོ་སྤྱོད་དང་བྱུན་བའི་སྲོལ་ལས་ ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མ་ཨིན།

མི་སྡེ་འདྲེ་རབས་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་ གཙོ་བོ་སྤྱོད་ དང་བྱུན་བའི་འབྲེལ་བའི་ གཞི་བཙུགས་མི་ཚུ་འཚོ་སྡོད་ལུ་མཁོ་བའི་ ཚུ་ཚུ་ཡང་ཡུན་ བརྟན་སྤོལ་ལག་ལེན་འབད་ནི་དང་ ཡིད་ཆེས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཚུ་གིས་ལམ་སྲོལ་ འབད་དེ་ ཚུ་འཛིན་སྡོད་འབྲེལ་བའི་གི་ལམ་ལུགས་ ཡུན་བརྟན་ཀྱི་སྲོལ་ལས་ གནས་ཐབས་བཟོ་ནི་ལུ་ རྩོགས་གྲུབ་ཡོད་པའི་གསལ་སྤོལ་འབད་མ་ཨིན།

དེ་བཞུག་པ་ཅིན་ མེག་སི་ཀོ། ཚལ་ལུ་སུན་ ཀི་རི་སེ་ཁོ་བུའི་ རྩི་ ལུ་ས་ ཀཱ་སུ་ས་ ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གི་ ཚུ་འཛིན་སྡོད་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ མ་ ཡུན་བྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་དང་ ཡིད་ཆེས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཚུ་ལུ་གཞི་ བཞག་སྤོལ་ཡོད་པ་ཨིན། མ་ཡུ་གི་ཡིད་ཆེས་རྒྱལ་རྒྱལ་འདྲི་ཡང་ མི་གི་ གཞི་བཙུགས་འདྲི་ཚུ་འཛིན་སྡོད་ཀྱི་ ཡན་ལལ་ཚུ་ཅན་ཅིག་ཨིན་པ་ད་ རང་ བཞིན་ཀྱི་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུན་ཚུ་ལས་ རྒྱ་ཁྱད་ས་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་དང་རྒྱན་ མཐུན་འབད་མ་ཨིན་པའི་ ཚུ་ལུ་ར་སྤྱི་བཙུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བཟུང་སྤོལ་བརྩམ་ མ་གཏོགས་ ཚོང་དང་སྤེལ་སྤོལ་གི་དོན་ལུ་མེན་མེན་ཚོང་ ཚུ་འཛིན་སྡོད་ འབྲེལ་བའི་དང་བཀའ་སྲོལ་འབད་ནི་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་སྤྱི་བཙུགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་སྤོལ་ ཚབ་ཞག་བསྐྱེད་པ་ཨིན་མས། དེ་བཟུམ་མའི་ལུགས་སྲོལ་བཟང་པོ་འདྲི་ སྤྱི་ཚོགས་མང་ཤོས་ཀྱི་ནང་ལུ་ཡང་ ཡོད་པ་ཨིན་ཅུང་ གཙོ་བོ་འབྲེལ་བའི་ རྒྱུ་རྩུ་ཅིག་ལུ་བཞག་ཅུང་བཟུབ་ལས་ མ་འོངས་པའི་མི་སྡེ་ཚུ་ལུ་ལམ་ ལུགས་ཀྱི་ སྲོལ་རྒྱུན་བཞག་ནི་འདྲི་ ལག་ཚོ་རྒྱུ་ཏྲི་ཨིན། ཨིན་ཅུང་ ས་

འངམ་སྤྱིའག་ཏྲི་འཛིན་ཅུང་ གཞི་བཙུགས་ལམ་ལས་ འབྲིན་བསྤོལ་ལེགས་ཤོས་གནས་ཐབས་ལུ་ ཟས་བཅུན་དང་ཡུན་བརྟན་སྤོལ་བའི་ སྤྱོད་ཀྱི་ བཞེས་སྤོལ་ ལུ་འངམ་འངམ་བཟང་སྤོལ་འབད་ནི་ ས་གཞི་འདྲི་ བཅུན་ཡར་དག་གཏང་ནི་དེ་དོན་ལུ་ སོ་ནམ་ ཞིང་ལུ་གི་ལམ་ལུགས་ལུ་ བརྟན་ཏེ་སྤོལ་དོ་ ཡོད་པ་ཨིན།

གནས་ལུ་ཕྱིའག་གི་ མི་སྡེ་འཛིན་སྡོད་ཀྱིས་ རྒྱ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ བཀའ་སྲོལ་བཙུག་ལུ་ བརྟན་ཏེ་སྤོལ་ནི་འདྲི་མར་མབས་བཏང་སྟེ་ རང་ ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུ་སྤོལ་གི་ལམ་ལུགས་འདྲི་ ལག་ཚོ་རྒྱུ་ཏྲི་ཕྱིའག་ སྤོལ་བརྩམ་ཨིན། ཚུ་འཛིན་བཟུང་འཛིན་སྡོད་ལམ་ལུགས་མ་འབྲེལ་ཚུ་ ལུ་ ཚབ་ཞག་དང་ངོམ་ལེན་འབད་ནི། དེ་གི་བརྩམ་ཐོར་དང་གོང་འཕེལ་ གཏང་ཐབས། དེ་ལས་ སྲོལ་རྒྱུན་སྤོལ་ནི་ཚུ་ རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་ འཛིན་གནས་སྤངས་དང་ གོང་འཕེལ་གི་དཀའ་འཕགས་ཚུ་སའི་ཐབས་ཀྱི་ དོན་ལུ་ གོང་འཕེལ་ཡུན་བརྟན་གི་ཐབས་ལམ་ཅིག་ཨིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གིས་ ཤེས་ཡོན་དང་ཐབས་རིག་དང་བྱུན་བའི་ མི་ཚེ་འགན་སྲུངས་དཔེ་སྤོལ་འབད་ཚུགས་པ་ཨིན།

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁོར་རྒྱུ་གཞི་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ སར་ལུན་ དང་འབྲེལ་བའི་ མི་ཚེ་འཚོ་སྡོད་གི་ཤེས་བྱའི་རིག་པ་དང་ ལྷན་པར་དུ་ ཡང་ མི་སྡེ་འགན་སྲུངས་ཚུ་གི་སྤོལ་ལས་ ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྤོལ་ ལས་ སྤོལ་བྱིན་ནི་དེ་ལམ་ལུགས་ གསར་བཏང་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཨིན། གཞི་བཙུགས་སྤོལ་དོན་ཚུ་ལུ་ རང་ལུ་ལམ་ལུགས་ ཤེས་ཡོན་སྤོལ་ སྤོལ་འབད་སའི་ སྤོལ་བྱ་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་ཅུང་ སར་སྤོལ་དང་ འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ བསྐྱབ་བྱ་ཚུ་སྤོལ་ཏེ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ ལག་ལེན་ འབད་བཞིན་དུ་ཡོད། སར་སྤོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན་ཚུ་ཡང་ སྤྱི་བཙུགས་སྤོལ་ལས་ཀྱི་སྤོལ་ལས་ སྤོལ་བྱིན་དོ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་ འཛིན་ཏེ་ བའི་ཤེས་བྱ་ལས་སྤོལ་བཟོ་བྱེད་ དམའ་བཟུན་དང་མེས་ལམ་ལམ་སྤོལ་ བཟོ་བྱེད་ ལུན་བརྟན་གི་སྤོལ་ལས་རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་འཛིན་བཟུང་ ཚུ་སྤོལ་ནི། མི་ལུས་ཀྱི་འཁོར་རིམ་ལས་ ཚ་གུང་དང་ལྷན་བསྐྱེད་སའི་སེལ་ནི། རང་གིས་རང་རྣལ་ནི་ལས་ རང་གི་མི་སྡེ་འཛིན་སྡོལ་ཀྱི་ཚོར་སྤྱོད་ཚུ་ བཟུང་ནི། འཛིན་ཏེ་སྤོལ་བའི་མི་སྡེ་ལུ་ ཚུ་རིག་གི་བྱ་སྤོལ་ཨིན། བཞིན་ཏེ་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཀྱི་རྣམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ ཤེས་བྱའི་རིག་པ་ལེགས་ཤོས་ཚུ་ སྤོལ་ཚང་དང་ཡུན་བརྟན་སྤོལ་འབད་ནི་ལས་ འངམ་ས་བཅུག་ནི་མི་འོང་། སྤོལ་ཚང་དང་ཡུན་བརྟན་པའི་ཤེས་ཡོན་དོན་ལས་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ལས་བྱུང་པའི་ རྒྱུད་དོན་ཚུ་དང་འཛིན་འབད་ དགོཔ་མ་ཚང་ ཤེས་རིག་གི་ཚུ་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་དོན་ཚུ་ འོས་འབབ་དང་ཡུན་ཏེ་གཏོ་སྤོལ་ གཙོ་བོ་སྤོལ་བཟོ་དགོཔ་དང་ གཞན་ ཡང་ཤེས་རིག་གི་ནང་ལུ་དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཀྱི་རྒྱུན་སྤོལ་ནི་དེ་ སར་ སྤོལ་གི་ཐབས་ལམ་དང་གནས་སྤངས་ཀྱི་འོས་འབབ་བཟུང་ བཙུགས་ དགོཔ་ལག་ཟེ།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གིས་ མི་སྡེ་གཅིག་སྤྱིའག་དང་ མཐུན་བསྤོལ་ ལེགས་ཤོས་བཟོ་ནི་ལུ་ཡན་ཐོགས་ཚུགས་པ་ཨིན།

མི་སྡེ་འདྲེ་དུས་རྒྱུན་ཀྱི་སྲོལ་དང་ སྤྱན་བཙུག་པའི་མི་སྡེ་དང་ཚོས་སྤོལ་ལས་ལས་ རིམ་ དེ་ལས་ དུས་རྒྱུན་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཚོགས་དང་མི་སྡེ་འཛིན་སྡོལ་ ཚུ་ལུ་

དང་ཡུན་རྟོག་རྟོ་དང་ཚང་སྤྱི་གཞི་གི་ གཅིག་མཐུན་བཟོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་གྱི་སྤྲོ་མིག་གཤམ་ཅན་ཅིག་ཡིན། དཔྱེ་འབད་བ་ཅིན་ ཡེ་ཤུའི་སྤྱི་ལོ་མ་ཐོན་པའི་སྤྲོ་གོང་ལས་ རྫོང་ཕྱོགས་ ཨ་མི་རི་ཀ་ བུ་རྒྱུ་ལུ་ གྱི་མེ་རི་མོའི་སྤྱི་ཚལ་དོ་སྟོན་འབད་མི་ བཟོ་རིག་དང་ཞབས་བྲོ། དེ་ལས་ སྤྲོ་ཚུ་གི་སྤྱི་ཉམས་གྱི་ལས་རིམ་སྤྲོ་ཚོགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མི་སྤྲེའི་སྤྱི་ཚོགས་འདྲ་མིན་སྤྲོ་ཚོགས་ཚུ་ སྤངས་འཛོམས་འབད་དེ་ དགའ་སྟོན་བརྩི་སྲུང་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། མེ་རི་མོ་ཟེང་མི་ལུགས་སྲོལ་འདི་ དེ་སྤེལ། གི་མི་སྤྲེའི་དང་སྤྱི་བསྟོན་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཅིག་ཡིན་མ་ཚང་ སྤངས་སྲོལ་རྒྱུ་རྒྱུང་བཞག་ནི། ས་གནས་གྱི་གནས་རིམ་དང་གདོང་གི་ཚོས་གཞི། མོ་མོའི་མི་སྤྲེའི་སྲོལ་འབྱེད་མཐོང་ རྩ་གཏན་བཟོ་ཞིའི་ཚུར་སྤང་དང་ རང་དབང་གི་དོན་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན། མེ་རི་མོའི་དུས་སྟོན་གྱིས་སྤྲོ་བས་སུ་ ཞབས་བྲོ་དེ་གི་སྤྲོ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྤྱི་ཚོགས་གྱི་མི་སྤྲེའི་སྤྲོ་ཚོགས་ཚུ་མཉམ་གཉིས་ ཞབས་བྲོ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཟུམ་སྤྱོད་ མི་སྤྲེའི་ལམ་སྲོལ་གྲུང་ས་ཁ་མ་ཚོང་པ་ མི་སྤྲུངས་འཛོམས་རྒྱུ་ལུ་འབད་མི་དང་ དུས་སྟོན་དང་དགའ་སྟོན་སྤྲོ་བརྩི་སྲུང་འབད་མི་ཚུ་གིས་ མི་སྤྲེའི་ཕན་ཚུན་གཅིག་སྤྱི་བཟོ་མ་ཚང་ མི་སྤྲེའི་ནང་འཁོད་ལུ་ཡང་ འབྲེལ་བ་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་མ་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་གིས་ མོ་མོའི་འགན་ཁུར་དང་ དོན་གསལ་བཟོ་ཞིའི་སྤྲོ་བརྩི་སྲུང་གི་ལམ་སྲོལ་ལས་མོ་མོ་འདྲ་མཉམ་བཟོ་ཞིའི་དོན་ལུ་འགན་ཚུན་གྱི་ཅིག་ཡིན།

མི་སྤྲེའི་མོ་མོའི་དོན་གསལ་སྟོན་ནི་དང་ མོ་མོའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལུགས་དང་ བརྩི་མཐོང་ཚུ་མཉམ་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ལས་རྒྱུངས་ཡིན། དེ་མ་ཚང་ དམིགས་བསམ་གྱི་ལམ་སྲོལ་གྱི་ལུ་ཚུ་ཡང་ མོ་མོའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་རགས་ལས་དོ་ཡོད་པ་ལས་ སྤངས་སྲོལ་གྱི་བཟོ་རིག་ལག་ཤེས་བཟུམ་ལུ་དཔྱེ་བཞག་པ་ཅིན་ དུས་རྟུག་པར་རྒྱུན་དུ་མོ་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྲོ་ཚོན་གྱི་ལུ་སྤྲོ་བ་ལས་བརྟེན་ཏེ་བྱུང་དོ་བཟུམ་སྤྱོད་ འཚམ་དང་ཞབས་བྲོ། དེ་ལས་སྤྲོ་བ་གར་གྱི་རིགས་ཚུ་ཡིན་པ་ཅིན་ མོ་མོ་ཚུ་མཉམ་གྱི་རེ་འདོད་དང་ རང་སོའི་ལུ་འགན་གསལ་སྟོན་འབད་སའི་ ས་ཁོངས་དང་རྒྱལ་ཚོང་ཅིག་ཡིན། ཡིན་རུང་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཚུ་ དུས་རྒྱུན་དུ་ གནས་སྤངས་གྱི་སྤྲུང་འགྲོས་དང་ མི་སྤྲེའི་གོམས་གཤེས་དང་མཐུན་ཏེ་འགྲུལ་མཉམ་ མོ་མོའི་འགན་ཁུར་ཚུ་ཡང་ ངམ་ངམ་ལུགས་གྱིས་འགྲུལ་མཉམ་ཡིན། མི་སྤྲེའི་མོ་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྤངས་ཚུ་ལུ་ དུས་ཡུག་ར་རང་བཞིན་གྱིས་བདེ་སྤྱི་ག་བཟོ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་མ་ལས་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མོ་མོའི་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནས་སྤངས་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ཞིའི་དང་ མོ་མོའི་དབྱེ་བ་སོ་སོ་ལྟེ་ཞི་ཚུ་ཡང་ གདོང་ལེན་འབད་ཞིའི་དོན་ལུ་ གོ་སྐབས་ཐོབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

དངོས་མེད་སྲོལ་གྱི་རྒྱུན་འདི་ མི་སྤྲེའི་འཇུག་མི་ལ་ལུ་ཅིག་གིས་ མོ་མོ་འདྲ་མཉམ་གྱི་རྣམ་རྟོག་སེམས་ཁར་རྒྱུང་མ་རྒྱུགས་མི་དང་ དམིགས་དོན་རེ་འདོད་ལྟར་འགྲུབ་ཚུགས་ཞིའི་དོན་ལུ་ གོ་སེམས་བསྐྱེད་འབད་ཞིའི་གོ་སྐབས་

© Vice Ministerio de Cultura

མི་སྤྲེའི་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་བྱ་གཞི་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ སྤངས་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཤེས་བྱའི་རིག་པ་དང་མི་ཚོ་འཚོ་སྤོང་གི་རིག་ཚུ་ལ་དང་ ཕྱོགས་སྤྲོ་བ་རྟུག་པར་དུ་ཡང་ མི་སྤྲེའི་གནས་སྤངས་ཚུ་གི་སྤོང་ལས་ སྤོན་བྱེད་ཞིའི་ ལམ་ལུགས་ གསལ་བཟོ་དང་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཡིན།

ཕྱིན་མ་ཡིན་མ་ཚད་ ཁོང་ཚུ་གི་རྒྱ་དུ་ལྷོ་གཏང་དང་ཡིད་ཚེས་ བསྐྱེད་
བརྒྱུག་ནི་དོན་ལུ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ ཐབས་རིག་ཅིག་ཡིན།

ཡུན་བརྟན་གྱི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས།

ཡུན་བརྟན་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྐྱེ་ལྗན་རིགས་སྣ་ཚུ་
སྤང་སྦྲོལ་འབད་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཡུན་བརྟན་གྱི་སློ་ལས་
འཛིན་སྦྱོང་འབབ་ནི། དེ་ལས་ གནས་གཤེས་འགྲུར་བ་མེད་པ་སྤེ་བཟོ་
དགོ་པ་ཡིན། གནས་སྤངས་དེ་སྤེ་གནས་དགོ་པ་ཅིན་ རང་བཞིན་གནས་
སྤངས་ཀྱི་འཛོན་བསྐྱེད་ཚུ་ཚད་ལྡན་བཟོ་ནི། མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
བཟོ་སྐྱུན་འབད་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྗེ་ཚབས་ཅན་བཀག་ཅི། གནས་
གཤེས་འགྲུར་འགྲོས་ཚུ་གི་སློང་ལས་ ཡོན་ཏན་དང་གནས་ཚུ་ལུ་ཚུ་བཤུང་
དེ་ཕྱིན་ནི་དང་ མཚན་རིག་ཐོག་ལས་ གོ་བ་ལེན་ཤེས་དགོ་པ་འདི་ལུ་
རགས་ལས་པ་ཡིན། གནས་གཤེས་འགྲུར་བ་དང་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྗེ་
ཚབས་ཅན་དང་གཏོང་ལེན་འབད་ནི། ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་མི་སྲོབས་ཚུ་ལུ་
གཏོང་ལེན་ཚུ་ལུ་དང་ལྡན་མ་སྤེ་ལེན་ཐབས་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁྱེད་རྒྱུ་
དང་མི་སྤེ། མི་སྲོབས་ཀྱི་གྲངས་ཁ་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་འདི་ གལ་གནད་
ཅན་ཅིག་ཡིན།

སྤང་སྦྲོལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་རིག་པ་དང་བརྩི་མཐོང་། དེ་ལས་ ལམ་སྲོལ་ཚུ་
གིས་ མི་སྤེ་ལུ་མི་ཚོ་བསྐྱར་གསོ་འབད་དེ་ མི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་ལུ་
རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མཉམ་ཅིག་ འབྲེལ་བ་འབབ་ནི་ལུ་ལམ་
སྤེ་འབད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཡིན་རུང་ དངོས་ནངས་པའི་གནས་སྤངས་
ནང་ལུ་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་དེ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཡུན་
བརྟན་བཞག་ཐབས་ལུ་ ལཱ་གི་གཞི་སྤོ་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ དཔེར་ན་
སྐྱེ་ལྗན་རིགས་སྣ་ཉམས་སྤང་འབད་ནི། རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་
འཛོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་སློ་ལས་འཛིན་སྦྱོང་འབབ་ནི། དེ་ལས་
རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྗེ་ཚབས་ཚེན་འབྱུང་ནི་ལུ་ སྤོ་སྤྱོད་ཀྱི་འབད་ནི་དང་
ངོས་ལེན་འབད་ནི་ཚུ་ཡིན།

ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྤང་སྦྲོལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱུ་ཅིག་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་
དང་འབྲེལ་བའི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་བརྩི་མཐོང་དང་དེ་གི་ཤེས་
བྱ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ མི་སྤེ་ཚུ་ལུ་ གནས་གཤེས་འགྲུར་བའི་དཀའ་
ངལ་དང་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྗེ་ཚུ་ ཚུལ་ལྡན་སྤེ་གཏོང་ལེན་འབད་
ཐབས་ལུ་དང་ དེ་ལས་ རང་བཞིན་གྱི་འཛོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་སློ་
ལས་སྦྱོང་ནི་ལུ་གོམས་འདིས་དང་ལྷོག་གྲུབ་རིམ་གྱིས་ འཕེལ་ཉེ་ཡོད་པ་
ཡིན།

© 2010 by Acervo PCR

© 2010 by Acervo PCR

© 2006 by Acervo PCR

མི་སྤེ་དེ་དུས་རྒྱུན་གྱི་སྲོལ་
དང་ ལྷ་གསོལ་རིམ་གྱོ་
དང་ཚོས་ཕྱིགས་ལས་རིམ།
དེ་ལས་ དུས་སྤོན་ཚུ་གིས་
སྤྱི་ཚོགས་དང་མི་སྤེ་འཚོ་
རྟོན་ ཚུལ་དང་ལྡན་ཏོག་ཏོ་
དང་ཚང་སྤྱི་ག་ཐོག་ གཅིག་
མཐུན་བཟོ་ནི་དེ་དོན་ལུ་
ཐབས་ལམ་གལ་ཅན་ཅིག་
ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱིས་ སློབ་ཕྲན་རིགས་སྣ་ཚུ་ཉེན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་
 ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ཚུགས། ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་ སློབ་ཕྲན་རིགས་སྣ་
 ཚུ་ཡུན་བརྟན་གྱི་སློབ་ལམ་སྲོལ་ཉེ་དང་ ཉམས་སྲུང་འབད་འདི་ཚུ་ཚེ་ཤོས་ཅིག་
 ཡིན། དེ་ཕྱི་བཞག་པ་ཅིན་ ཀུན་ལ་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ཀྱི་ཀྱི་ཡུ་ཨམ་སྣ་ཚུ་
 གིས་ སོན་གྱི་རིགས་ཚུ་མི་ཉམས་སྲུང་སྲོལ་འབད་མེད་པུ་ ལོ་ཐོག་ཚུ་
 འཐོན་བསྐྱེད་སྲུལ་ཉེ་ལུ་ གཙོ་བོ་བརྟན་མ་ཡིན། ཁོང་ཚུ་གི་ཡུགས་སྲོལ་
 དང་འཕྲིལ་བ་ཅིན་ ས་ཁིང་གཅིག་གི་ནང་ལུ་ སྲན་མ་ཚུ་མ་གྱི་རིགས་མ་
 འབྲས་ཚུ་བཟོགས་ཏེ་ དེ་ཚུ་ལས་ཐོན་པའི་སོན་ཚུ་བསྐྱེད་ཞེན་ལས་ སོ་
 ཚོད་མཐོང་མ་ཚུགས་པའི་གནས་གཤམ་དང་ སོན་གྱི་ནད་གཞི་ལས་བཀག་
 པའི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་བརྟན་ཏེ་བཞག་པ་ཡིན། ཁོང་ཚུ་གི་སོན་རིགས་ ཉམས་
 སྲུང་སྲུང་སྲོལ་ལམ་ལུགས་ལས་བརྟེན་ དེ་ལེས་ནངས་པའི་དུས་ལུ་ སློ་
 ཕྲན་རིགས་སྣ་དང་འབྲེལ་བའི་སྲུང་སྲོལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་གཞི་ ཅུ་
 ཅན་ཅིག་ལུ་ཐུང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ ལོ་བཟུམ་གདགས་ཅིག་གི་རིང་ལུ་ རྒྱལ་
 ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུང་ལུ་ ལོ་ཐོག་གི་རིགས་དག་པ་ཅིག་མ་གཏོགས་
 གཞན་ཚུ་འཇུགས་སྲོང་འབད་ནི་མེད་པ་ལས་ སོན་གྱི་འཐོན་བསྐྱེད་རྒྱ་
 བྱངས་ཚུ་ཕོངས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ སོན་རིགས་ཉམས་སྲུང་སྲུང་སྲོལ་གི་
 ལམ་ལུགས་འདི་ ཐབས་རིག་ཅུ་ཅན་ལུ་ཐུང་ཏེ་ཡོད་པ་ གནད་དོན་དེ་ལས་
 བརྟེན་ཡིན། སོན་མ་ཁིང་པ་ཚུ་དང་ལོ་རྒྱུ་མེས་པུ་ ཉམས་སྲུང་དང་རང་
 ཡུགས་ཀྱི་སྲུང་བཅོས་པ། ལྷག་པར་དུ་ཡང་ སྲུང་སྲོལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་ཡོན་
 ཏན་ཕྲན་མི་ཚུ་མཉམ་གྱིས་ སློབ་ཕྲན་རིགས་སྣ་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་ བདག་
 འཛོན་འབབ་མི་ཙམ་ཅ་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་ཡུན་བརྟན་
 བཞག་ཐབས་ལུ་ཕན་ཐོགས་འབད་མ་ཡིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུང་ལུ་སློང་
 པའི་ འགྲོ་བམི་གི་ལས་སྣ་ཚུ་གིས་ རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་ཀྱི་འཐོན་
 བསྐྱེད་ཚུ་ ཚད་ལས་ལྷག་པ་སློང་དོ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་གིས་ནམ་ལུགས་ལུ་
 འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་སློབ་ཞུགས་མི་ཚུགས་པ་ཡིན་རུང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
 མི་སྡེ་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་དང་འབྲེལ་བའི་
 དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱི་རྒྱུ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་སླེ་མི་ཚོ་སློང་ཉེ་དང་
 མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་ལུ་གཅེས་འཛིན་དང་ གྲུས་བཀྲུང་འབད་དེ་
 ཡོད། དཔེར་ན་ ག་ནི་བ་མཛེས་ཏོག་ཏོ་སློབ་གསུང་ཡོད་པའི་རྩ་གདན་འདི་
 ས་མོམ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱི་ཕྱེ་བཀ་ཅིག་ཡིན་མི་འདི་
 དུས་སྟོན་གྱི་སྐབས་ལུ་ ཚོང་སྐྱུར་གྱི་དོན་ལུ་ཡང་ལག་ལེན་འབབ་ཡིན།
 དུས་ཚོད་རིམ་སྐྱུར་འབད་དེ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཤེས་ཡོན་དེ་གིས་ འཐོན་བསྐྱེད་ཉེ་དང་ལུ་འབྲེལ་ ཟེར་བའི་ བད་ཏེ་
 ཤིང་དང་འབྲེལ་བའི་ཤིང་གི་རིགས་ཚུ་འཇུགས་སྲོང་འབབ་སླེ་ རིམ་གྱིས་
 འཐོན་བསྐྱེད་ཉེ་དང་ལུ་ཐུང་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་མཐའ་འཁོར་
 གནས་སྲུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་དེ་གིས་ ས་མོམ་གི་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་
 རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་ཚུ་ལས་བརྟེན་ ཁོང་རའི་མི་ཚོ་སློང་དོ་ཡོད་པ་ཏེ་གོ་
 བཞིན་ལས་ མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྲོབ་འབད་མ་ཡིན། གདན་གྱི་རྒྱ་ཚུ་ཤིང་
 དེ་འཇུགས་སྲོང་འབད་ནི་དང་ དེ་འཐོན་བསྐྱེད་སྲོང་ནི་ཚུ་ དུས་ཚོད་སྲུང་
 གུ་ཅིག་གི་རིང་ལུ་འབད་ཚུགས་ནི། ལྷི་ཀྱི་ཅུ་ཚུ་སློབ་ལག་ལེན་འབབ་ནི་

དུས་ཚོད་རིམ་སྐྱུར་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཐོབ་པའི་
 ཤེས་བྱའི་གཞི་ལུ་དང་སྲུང་བ་ཚུ་རང་བཞིན་
 གནས་སྲུངས་ཀྱི་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་
 བརྟན་གྱི་སློབ་ལམ་སྲོལ་ཉེ་དང་ གནས་
 གཤམ་གྱི་འཐོན་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུགས་བཀག་
 ཐབས་ལུ་ ལེག་ལེན་འབབ་ཏེ་ཡོད། དེ་
 འབད་མ་ལས་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་
 གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་ ཡུན་
 གནས་ཀྱི་དོན་ལུ་དང་ སློབ་ཕྲན་རིགས་སྣ་
 ཚུ་སྲུང་སྲོབ་འབད་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་
 འབད་མ་ཡིན།

© Josep Lluís Coloma

© Steven Perchival

© Steven Perchival

© Dirk Van Hove, Gemeente Kokstijde Paardemissers_02_2007

ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་མང་ཤོས་ཅིག་གིས་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ དང་འབྲེལ་བའི་ དངོས་མེད་ ལམ་སྲོལ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ གྱི་མི་ཚོ་སྐོང་ནི་དང་ མཐའ་ འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་གཅེས་ འཛིན་དང་ གུས་བཀྱར་འབད་ནི་ ཡོད།

དང་ མ་དགོ་པ་ཚེན་རབ་བཞིན་གྱིས་རུལ་ནི་ཡིན་པུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མི་མང་ ཤོས་ཀྱིས་ གྱིབ་གྱི་རིགས་དང་ གཞན་ཡང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་ཉེན་ ཡོད་པའི་རིགས་ཚུ་ མང་སུ་སྤྱོད་དོ་བརྩམ་སྡེ་མེན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་ གཡུས་སྤོའི་ཤེས་བྱ་དང་སྤྱད་ བ་དེ་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུན་བརྟན་སྡེ་བཞུག་ནི་འདི་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ལཱ་ལུ་ཕན་གོགས་འབད་མ་ཡིན། གཡུས་འའི་ཉེ་གོགས་པ་ ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ རྒྱུན་བཞུག་ལུ་གི་རིགས་སྤུ་ཚུ་གི་དཀའ་འཕེལ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་ རབ་བྱུས་དང་ལཱ་ལུ་དེ་གི་པ་དང་ཡོན་ཏན་ཡོད། དེ་ལྟོ་བཞུག་པ་ཚེན་ གནས་གཤམ་དང་བསྟུན་པའི་ ཉེ་གོགས་འཚོ་སྐོང་འབབ་ནི་འདི་ལཱ་གས་སོལ་ དང་ ཉེ་གོགས་ ཉེ་སྤྱོད་གནས་དང་འོང་ཚུ་གཞི་སྤོ་སྤོ་འཕྱོ་ཐངས། ཉེ་སྤྱོད་ལམ་དང་སྤུ་ལུ་རིགས་སྤུ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ཉེ་གོགས་ཚུ་གིས་ ལེགས་ཤོམ་སྡེ་སོལ་བརྟེན་ཡོད། དེ་བརྩམ་གྱི་ཤེས་བྱའི་རིག་པ་གསལ་ ཏོག་ཏོ་དང་མ་འདྲམ། དེ་ལས་ རྒྱུད་རིག་ལུ་ཉེ་གོགས་ཚུ་གིས་ རྒྱུན་བཞུག་ རིགས་སྤུ་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཚོན་རིག་གི་ཞིབ་འཚོལ་ལས་འགུལ་ཚུ་ ལུ་ རྒྱན་འབབ་འབད་འོང། ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་དང་ཞིབ་འཚོལ་པ་ཚུ་དང་ མཉམ་ཅིག་ རྒྱལ་སྤྱི་དང་མཐུན་ལམ་བཟོ་ཞེན་ལས་ ལམ་ལུགས་སོལ་ བཟང་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱའི་རིག་པ་ཚུ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ བཤད་ནིའི་གོ་སྐབས་བྱིན་པ་ཚེན་ མཐུན་ལམ་དེ་གིས་ རང་བཞིན་གནས་ སྤངས་ཀྱི་འཕོན་བསྐྱེད་ཚུ་འཛིན་སྐོང་འབབ་ནི་དང་ མོ་ནམ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྤུ་ལུ་རིགས་སྤུ་ཚུ་ཉམས་སྤང་འབད་ནི། དེ་ལས་ བཞུགས་ཚུ་སྤུ་ལུ་ འབད་ནི་ལུ་སོགས་པ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུན་བརྟན་བཞུག་ནིའི་ ལས་སྤུ་ཚུ་ལུ་ གོགས་རམ་འབད་ནི་འདི་རྒྱ་རྒྱུན་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་འོང་ནི་ཡིན།

སྤང་སྲོལ་གྱི་ཤེས་བྱ་དང་ཚོན་རིག་གི་ཐབས་ལམ་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ མི་དེ་གིས་ གནས་གཤམ་སྤུར་འགོམ་དང་ རང་བཞིན་གྱི་ཉེན་ཚབས་ ཅན་གྱི་གནས་སྤངས་ཚུ་ གཞོན་ལེན་འབད་ཚུགས་ནིའི་གཞི་རྒྱ་འབད་ནི་ ཡང་ཡོད། མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བཟོ་བཞུག་ཏོ་མེད་པའི་ ས་ ཚའི་ནང་ལུ་གཞི་བཅགས་ཏེ་ཡོད་མི་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་མང་ཤོས་ཚུ་ལུ་ གནས་གཤམ་སྤུར་བའི་གཞོན་པ་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེན་ཚུ་བས་ ཏེ་མ་བྱུང་མ་ཡིན། ཁོང་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ གནས་གཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་ གཡུས་སྤོའི་ཤེས་བྱ་དང་ལམ་ལུགས་སོལ་ དེ་ལས་ སྤུ་ལུ་རིགས་སྤུ་ཚུ་སྐོར་ལས་ཏེ་གོ་ནི་དང་ དེ་ཚུ་ ཉམས་སྤང་ འབད་ནིའི་ཐབས་རིག་དང་ལམ་ལུགས། འཛིན་སྐོང་འབབ་ནིའི་སྤྱོད་བྱས་ དང་ རྒྱུན་ཉེན་འཛིན་སྐོང། གནས་གཤམ་སྤུན་བརྟན་གྱི་ཉེན་ཚུ་ལུ་ རྒྱུན་ དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཉེན་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་བཀག་ཐབས་ཀྱི་ ཐབས་ཤེས་ མང་རབས་ཅིག་ལྟོ་ཡོད་པ་ཡིན། གནས་གཤམ་གནས་ སྤངས་ཀྱི་སྤུར་འགོམ་དང་བསྟུན་ ཚུལ་མཐུན་ཏོག་ཏོ་སྤོ་མི་ཚོ་མཐའ་སྐོང་ འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ཐབས་རིག་དེ་ཚུ་ རྒྱལ་ཚོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ལག་ལེན་ འབབ་སྡེ་ རང་བཞིན་གྱི་ཉེན་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་སྤུ་ཚུ་ལུ་གོགས་ རམ་འབད་ནི་དང་ གནས་གཤམ་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་འབྲེལ་ ཐབས་རིག་ ཚུ་ཡང་ཚུལ་མཐུན་སྡེ་ གསར་གཏོད་འབད་མ་ཡིན།

ཚངས་མིག་གི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ།

ཡུན་བརྟན་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་འདི་ཡང་ རྒྱ་ལོ་འཁོར་གྱི་ཅ་རྒྱུ་འཛོམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཕོར་ཚད་དང་ བཟའ་སྦྲུང་འབད་ཐངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དང་ འཕྲིལ་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཆ་ཚང་བ་དང་ འཛོམས་བསྐྱེད་དང་བཟའ་སྦྲུང་སྤོང་སྤོམ་རྟོག་རྟོ་ཡོད་པ། ཡང་ཅིན་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་རྒྱུ་རྟོན་སྤོང་ཡོད་མེད་ལུ་རགས་ལས་པ་ཡིན། དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཆ་ཚང་བེད་པའི་སྐབས་སུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ཡོད་པའི་ དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་རྒྱུ་ཕིག་མེད་པར་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་སྤྲེལ་ནང་ལུ་ བཅའ་མར་གཏོགས་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཏེ་ཡོད་མི་ ཉེན་ལའོ་ཡོད་པའི་མི་སྤྲེལ་མི་ཚོ་མཐའ་སྐྱོང་འབད་མི། དེ་མ་ཚད་ སྤྲེལ་གྱི་འབྲེལ་རྟོག་ འཛོམས་ཐངས་ཅན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་འཛོམས་བསྐྱེད། བཅོག་རྒྱུ་མང་ཉུང་དབུལ་ཕོངས་མར་ཕབས་དང་ མི་སྤྲེལ་མི་ཚོ་འདྲ་མཉམ། དེ་ལས་ ཚུལ་དང་ཕྱུག་པའི་ལཱ་གཞི་གི་གོ་སྐབས་ཡོད་མེད་ཚུ་ལུ་བཟུ་སྟེ་ ལྷན་ལུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན། གོང་འཕེལ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་བྱུང་པའི་སྐབས་ལུ་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱི་ནང་ལུ་ མེད་ཐབས་མེད་པའི་ བཅོག་གཏང་གལ་ཅན་ཚུ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ བཅོམ་ལུགས་སྦྱོང་བཟུགས་མི་དང་ འཛོམས་ཐངས་ཅན་གྱི་ལས་སྤྲེལ་འདྲམ་དཔེ་རན་ མ་དངུལ་བཟོ་ནི་དང་ དངུལ་གྱིས་བྱིན་མ་ཚུགས་པའི་ བདེ་སྲིད་ཀྱི་དགའ་བ་ཚུ་བྱིན་ཚུགས་མ་ཚད་ ལྷག་པར་དུ་ཡང་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྤྲེལ་དཔལ་འབྱོར་ལུགས་ཤོམ་སྤོང་སྤོང་བཟོ་ནི་ཚུ་ སན་གྲོགས་འབད་མ་ཡིན། སྤྲེལ་གྱི་ལས་ལུགས་སྲོལ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་སྟེ་རང་ཡོད་པ་ལས་ དེ་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ཡང་ ད་ལྟོ་ནངས་པའི་ འཛོམས་སྤོང་ག་ཅིག་སྤྲེལ་གྱི་དུས་ཚོད་ལར་ རྒྱལ་སྤྱི་དང་གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚད་དང་འཕྲིལ་བའི་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཆ་ཚང་འབྲུབ་ནི་ལུ་ རིག་གསར་གྱི་ཐབས་རིག་འབྱུང་སའི་གཞི་ ལག་ཚོར་གཏོ་ཅིག་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་ མི་སྤྲེལ་དང་སྤོང་སྤོང་ཚན་ཚུ་གི་མི་ཚོ་འཛོམས་བསྐྱེད་ཡུན་བརྟན་གྱི་དོན་ལུ་ འཕམ་འཕམ་ར་དགོ་པ་ཅིག་ཡིན། མི་རབས་ལས་མི་རབས་བརྒྱུད་ གསར་བཅོམ་དང་རྒྱུན་སྲིད་འབབ་སྟེ་འོང་མི་ གོང་གསལ་གྱི་ཤེས་བྱ་དང་བྱུང་རིག་ དེ་ལས་ ལས་ལུགས་སྲོལ་ཚུ་གིས་ འགྲོ་བ་མི་མང་ཤོས་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ མི་ཚོ་འཛོམས་བསྐྱེད་འབད་ཐབས་ལུ་ གོགས་རམ་འབད་མ་ཡིན། དཔེ་བཞག་པ་ཅིན་ ཨིས་ཏོ་ནི་ཡའི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སོ་ནམ་ཞིང་ཚུ་གིས་ ས་གནས་ཀྱི་ལས་ལུགས་སྲོལ་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པའི་ སྤྲེལ་བཟོ་སྤྲེལ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལུག་གསེབ་སྤོང་འབབ་ཡིན་མ་ལས་ ལུགས་སྲོལ་དེ་གིས་ འཛོམས་སྤོང་ནི་དང་མི་སྤྲེལ་དོ་རྟོགས་སྟོན་ནི་ལུ་ གཞི་ལུངས་གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་བཅུ་ཡིན། འོང་ཚུ་གིས་ ལུག་གི་བལ་ཚུ་འཁལ་ཏེ་སྤྲེལ་བཟོ་ཞིན་མ་ལས་ དུས་རྒྱུན་མཁོ་བའི་ལྷོན་ཆས་ཐགས་ནི་དང་ དེ་ལས་ ཚེལ་ལུ་ཚུ་གིས་ སྤྱི་ཕྱི་པམ་སྟེ་ལག་ལེན་

© 2008 by Baikh Museum Institute, Pekalongan / Gaura Mancamaladipura

© 2008 by Baikh Museum Institute, Pekalongan / Gaura Mancamaladipura

འབབ་ཡིན། དེ་བརྒྱུ་གྱི་ འཛོམས་ཐངས་ལུགས་སྲོལ་གྱིས་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ནི་འི་ ཐབས་རིག་ཅིག་ཡིན་མ་ཚད་ མི་སྤྲེལ་འཛོམས་བསྐྱེད་ཉམས་དང་ཕྱུག་སྤོང་ནི་ལུ་ སན་པ་ཡོད། རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་འཛོམས་བསྐྱེད་ཚུ་ འཛོམས་བསྐྱེད་འབབ་ནི་ལས་ལུགས་ལུ་དང་ གོང་གསལ་གྱི་སོ་ནམ་གྱི་ལས་སྤྲེལ་ ལ་ལུ་ཅིག་ལུ་ སན་གྲོགས་འབད་ཡོད་པ་དེས་བཅོམ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱིས་ མི་སྤྲེལ་དང་མི་དྲུང་ དེ་ལས་དབུལ་ཕོངས་ཅན་དང་ཉམས་རྒྱུ་ཚུ་ལུ་ འོང་འབབ་དང་ཚུལ་ཕྱུག་གི་ལཱ་གཞི་གུ་བཟོ་ཚུགས། དེ་བཞག་པ་ཅིན་ རང་ལུགས་ཀྱི་བཟོ་རིག་འདི་ འོང་འབབ་ཀྱི་འཛོམས་བསྐྱེད་འཛོམས་ཅིག་ཡིན་མ་དང་ ཡང་ཅིན་ དཔལ་འབྱོར་

མི་རབས་ལམ་སྲོལ་མི་རབས་བརྟན་གསར་བཏོད་དང་རྒྱུན་སྲིད་འཐབ་སྲེ་འོང་མི་གྲོང་གསལ་གྱི་ཤེས་བྱ་དང་ལྷན་དུ་དེ་ལས་ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཚུ་གིས་འགྲོ་བམི་མང་ཤོས་ཅིག་གི་དོན་ལུ་མི་ཚོ་འཚོ་སྲིད་འབད་ཐབས་ལུ་གོ་གསལ་རམ་འབད་མ་ཡིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ལམ་བརྟན་མི་སྲེ་དང་མི་རྒྱུད། དེ་ལས་དབྱེ་ཕྱོད་མེད་ཅན་དང་ཉམས་ཚུངས་ཚུ་ལུ་འོང་འབབ་དང་ཚུ་ལུ་ལྷན་གྱི་ལཱ་གཤེན་ཚུ་བཟོ་ཚུ་གསལ།

© 2008 by Batik Museum Institute, Pekalongan / Gaura Mancaniladipura

ལམ་ལུགས་སམ་མཚམས་ལུ་སྲོད་ཚུ་གསལ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚུ་གསལ། དེ་ལས་མི་སྲེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ཚོང་སྐྱར་ཡང་འབད་ཚུ་གསལ། བཟོ་རིག་གི་ཡོན་ཏན་དེ་གིས་ལག་ཤེས་པ་ཁོང་ར་དང་བཟོ་འཚང་ནང་མི་ཚུ་ལུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཅིག་མེན་པར་བཟོ་རིག་ལཱ་ནང་ལུ་འཛོན་བསྐྱེད་བསྐྱུལ་འབྲེན་འབད་ནི་དང་ཚོང་སྐྱར་འཐབ་མི། དེ་ལས་བཟོ་རིག་གི་རྒྱ་ཆ་བསྐྱུ་སྐྱབ་འབད་མི་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ལུ་འོང་འབབ་འབྲུང་སའི་གཞི་ཅིག་ཡིན། ལག་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་རིགས་དེ་ཚུ་མང་ཤོས་ར་རང་གི་བཟོ་འཚང་གི་ཁྱིམ་ལུ་ཚུ་དང་མཉམ་ཅིག་འབད་དོ་ཡོད་པ་ལས་ཚུ་ལུ་དང་མཉམ་ཅིག་འབད་པའི་ལཱ་གཤེན་ཅིག་ཡིན། ལམ་སྲོལ་མཚན་རིག་ཚུ་ལུ་འདྲི་མི་སྲེ་ལམ་སྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་གསལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་བརྟན་ལུ་འབད་པའི་གནས་འདྲི་ཉེན་སྲུང་ལྷན་སྐྱོང་བཞག་ནི་དང་རང་ཡང་གཞུགས་སྐྱོད་གི་མི་ཡིན་ཟེར་བའི་ཡིད་ཚེས་དང་བརྟན་མཐོང་སྐྱོ་ནི་ཡོད། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ནང་ལུ་འཆམ་དང་སྐྱོན་གར་གྱི་རིགས་དང་ཚེས་བཅུ་དུས་སྟོན་ཚུ་གིས་མཚན་པར་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་ནང་ལུ་བཅའ་མར་གཏོགས་མི་མི་སྲེ་འབྲུག་མི་ན་གཞོན་དང་ཨམ་སྐུ་ཚུ་ཡང་ཕྱི་མེས་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཚུ་ལག་ཤེན་འཐབ་བཞག་ཡོད་མི་ཚུ་གིས་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་རིག་པ་གསར་བཏོད་འབྲུང་སའི་གཞི་གལ་གནད་ཅན་ཡིན། རྒྱ་ཚོང་འབྲུང་བའི་གནས་སྐབས་དང་འཕྲིལ་ཏེ་རྒྱ་ཚོགས་དང་མི་སྲེ་འབྲུག་རིག་ཚུ་ཡང་རྒྱུར་ཏེ་འབྲེལ་ཡིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདྲི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་སམ་གནས་ཀྱི་གནས་ཚད་ནང་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་རབ་འབག་འོང་ཚུ་གསལ་པའི་ཐབས་རིག་དང་ལྷན་དུ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་གྱི་གཞི་ཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་རྒྱ་ཆ་སྐྱོང་མ་གི་རིགས་ཚུ་ལུ་འཛོན་བཏོད་དང་དགོན་སྐྱེས་ཐབས་པའི་སྐབས་ལུ་ཐབས་ཤེས་སྐྱོང་མ་ལུ་རྒྱ་ཆ་གསར་པ་ལག་ཤེན་ལེན་འཐབ་སྲོལ་དང་དེ་བཟུམ་སྟེ་དཀའ་ངལ་གསར་པ་གཏོང་ལེན་འབྲུང་པའི་སྐབས་ལུ་ཐབས་ཤེས་སྐྱོང་མ་ཚུ་གིས་གོ་གསལ་རམ་

འབད་མ་ཡིན། དཔྱེ་འབད་བཅིན་བརྟན་འཕུལ་རིག་དང་གནས་ཚུ་ལུ་ཚུ་གིས་དུས་ཚོད་རིམ་སྐྱར་བཞིན་དུ་ལག་ཤེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་ཐབས་རིག་ཚུ་དང་མཉམ་ཅིག་འབྲེལ་བ་འཐབ་དོ་བཟུམ་ཡིན།

མི་སྲེ་ཚུ་གིས་དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་བཟུ་བཤའ་གྱི་ལམ་སྲེ་རིམ་སྐྱོང་ཚུ་གསལ་ཚུ་ལུ་ཡང་ཁེ་ལན་བྱུང་ཚུ་གསལ།

རྒྱལ་སྲིད་དང་ལུང་ཕྱོགས་དེ་ལས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚད་ནང་ལུ་བཟུ་བཤའ་པ་ཚུ་ཡིད་འཕྲོག་ཚུ་གསལ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་རྣམས་ལུ་ཕན་ཅིག་པོ་འདྲི་དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཚུ་དཔེར་ན་རང་ལུ་གསལ་བཟོ་རིག་གི་ལག་ཤེས་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་པ་ཚུ་འཆམ་དང་སྐྱོན་གར་གྱི་རིགས་ཚུ་བཅུ་དུས་སྟོན་གྱི་ལམ་སྲེ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་སྲོལ་སྐྱོང་ཚུ་གསལ་ཚུ་དོས་འཛིན་འབད་ནི་འདྲི་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་བཟུ་བཤའ་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་རིགས་ཚུ་གིས་འོང་འབབ་བཟོ་ཚུ་གསལ་ནི་དང་ལཱ་གཤེན་གི་ལཱ་གཤེན་ལུ་ཡང་བཟོ་ཚུ་གསལ་ལས་བརྟན་མི་སྲེ་ལུ་ངལ་རངས་དང་ཡིད་ཚེས་བྱུང་མ་མཚན་བཟུ་བཤའ་པ་ཚུ་གིས་ཡང་གཞུགས་སྐྱོད་ལམ་ལུགས་ལུ་གུས་བཀུར་བསྐྱེད་དགོ་པའི་ཁར་མི་སྲེ་ཚུ་གིས་ཡང་ཉམས་སྐྱོང་གི་ལཱ་གཤེན་འབག་དགོ་པ་ཡིན། རོམ་སྲེ་བཅིན་བཟུ་བཤའ་པ་ཚུ་གིས་གཞུགས་སྐྱོད་ལམ་ལུགས་ལུ་གུས་བཀུར་མ་འབད་བཅིན་ལམ་ལུགས་སྲོལ་དེ་ཉམས་ཉེན་གྱི་གོམ་པ་སྲོལ་ཡོད། འདྲི་ཡང་གནད་དོན་གཅིག་དཔྱེ་བཞག་པ་ཅིན་མི་སྲེ་འབྲུག་མི་དང་བཟུ་བཤའ་པ་གཉེས་ཆར་འཕྲུག་ལས་ལམ་ལུགས་དེ་ཚོང་སྐྱར་གྱི་དོན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ལཱ་ནམ་པ་སྐྱོང་ཚུ་གསལ་འབད་བཅིན་ལུགས་སྲོལ་དའི་ཁེ་ལན་དང་ལུང་སམ་དང་དགོས་པ་ཚུ་བརྟན་མཐོང་མེད་པ་ལུ་འབྲུར་ནི་ཡིན།

དེ་ལས་བརྟན་ཏེ་སྐྱར་དང་མི་དམངས། དེ་ལས་གཞུང་གི་ལམ་སྲེ་ཚུ་གིས་བཟུ་བཤའ་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་དང་ལས་རིམ་སྐྱོང་ཚུ་གསལ་ཚུ་འགོ་འདྲིན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་སྐར་རྒྱུན་གྱི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཚུ་ཉམས་སྐྱོང་འབད་

ནི་དང་ མི་སྲིད་ཐོབ་དབང་། དེ་ལས་ རེ་བ་དང་འདོད་པ་རྒྱ་བསྐྱར་ནི་དེ་
 འོན་ཏེ་ ཅུ་མ་དགོང་ལག་ཆེ། ཡིན་རུང་ མི་སྲིད་ལམ་ལུགས་སྲོལ་དང་
 འབྲེལ་བའི་ ལམ་རིམ་སྐྱོ་ཚོགས་ལས་བྱུང་པའི་འོང་འབབ་ཀྱི་ལེ་ཡན་རྒྱ་
 གིས་ མཐའ་མཇུག་ལུ་ ལམ་སྲོལ་འཛིན་སྲོང་གི་དོན་ལུ་ ལཱ་འགན་གཙོ་
 ཚན་ཅིག་ལུ་འགྲུབ་པ་ཡིན། དྲན་པ་བརྟན་དགོ་པའི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་རྒྱ་
 ལུ་ བཟང་བཤམ་པ་དང་བཟང་བཤམ་ལས་སྡེ་རྒྱ་གི་བྱ་སྤྱོད་ལུ་ ལམ་སྲོན་
 ལེགས་ཤོམ་ཕྱིན་ཏེ་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་ལུ་གཞི་དུ་ཉེན་མེད་པ་བཟོ་དགོ།

ཞི་བདེ་དང་སྤྱད་སྤྱོད

ཞི་བདེ་དང་སྤྱད་སྤྱོད་ཟེར་བའི་སྐབས་ལུ་ ཉེ་རིང་ཕྱི་ནི་དང་འབབ་འཛིང་ལ་
 སོགས་པའི་ རྒྱབ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ལས་ བདེ་བ་འཐོབ་ནི་རྒྱ་ ཡུན་བརྟན་
 གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་ལས་ཚང་དགོ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡིན། གལ་
 ཚན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་དེ་རྒྱ་འགྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་གི་དོན་
 ལུ་གུས་ཞབས་དང་། སན་རུས་ཚན་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས། དེ་ལས་ རྒྱབ་སྤྱོད་
 བཀག་ཐབས་དང་ནང་འགྲིག་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་རིམ་དང་
 འོས་འབབ་དང་ལྷན་པའི་ལམ་ལུགས་བཟོ་ནི་རྒྱ་ཡིན། ཞི་བདེ་དང་ཉེན་
 སྤང་འདི་ཡང་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྲེ་རྒྱ་ལུ་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་
 འཐོན་བསྐྱེད་རྒྱ་ བཀག་འཛིན་འབད་ནི་དང་དེ་སྤྱོད་ནི་ལུ་གོ་སྐབས་ཕྱིན་ནི་
 ས་གཞི་སྤྱོད་ནི་དུས་ཡུན་དང་ གལ་ལཱ་སྐོ་ཟུར་ཁར་བརྟན་ནི་ ཡང་ཅིན་
 རྩེགས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་རྒྱ་མེད་པ་སྡེ་ བཟོ་ནི་ལུ་རང་དབང་

ཡོད་མེད་ལུ་རགས་ལས་ནི་ཡིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱི་ལུགས་སྲོལ་
 དང་དཔེ་མཚོན། དེ་ལས་ རྣམ་འགྲུར་སྐྱོ་ཚོགས་ལུ་ ཞི་བདེ་བཟོ་ནི་དང་ཞི་
 བདེ་འབྱུང་ནི་དེ་གཞི། གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་གུས་བཀུར་དང་ བསྐྱོ་སྤོང་
 བརྩིས་སོར་འབད་བཅུག་ནི་དེ་ རུས་པ་ཡོད་པ་ཡིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་
 དང་ དེ་རྒྱ་ཉམས་སྤང་དང་འབྲེལ་བའི་ལཱ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱིས་ སྤྱི་ཚོགས། མི་
 སྲི། དེ་ལས་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལཱ་ནང་ལུ་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་རྒྱ་ལུ་ ཞི་
 བདེ་བཟོ་ནི་དང་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཉེན་སྲུང་དང་ལྷན་སྐྱོ་བཟོ་ནི། ཚོད་རྒྱུ་
 བཀག་ཐབས་དང་ནང་འགྲིག་བཟོ་ནི། ཞི་བདེ་མཉམ་འབྲེལ་དང་ གོང་
 འཕེལ་ཚང་སྤྱི་དང་ལྷན་སྐྱོ་བཟོ་ནི་ལུ་རྒྱ་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་དང་འབྲེལ་
 བའི་སྐོ་ལས་ བསྐྱུལ་མ་འབད་པ་ཡིན།

**དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་མང་ཤོས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་འདི་རང་ ཞི་བདེ་གོང་འཕེལ་
 གཏང་ནི་འདི་ཡིན།** འདི་ཡང་ དཔེ་བཞག་པ་ཅིན་ སྤྱི་ལོ་ 1996 ལོར་
 སུའོན་ཀེ་ཏུ་ ཀའི་ཏུ་ ཟེར་ མ་ལེ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་
 ཁྲིམས་ལུགས་ཡོངས་གྲགས་ལུ་ ལྷན་ཤོན་རྒྱ་ཏུར་ ཟེར་མི་འདི་ དངོས་
 མེད་ལམ་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་རྒྱ་གཞི་རྩ་འདི་ ཞི་
 བདེ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དེ་ དམིགས་དོན་གཙོ་བོར་སྤོན་མི་ འཛམ་གླིང་
 རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ལས་ ཁྲིམས་ལུགས་སྤོན་ཤོས་ཅིག་ཡིན། དེ་གིས་
 འགྲོ་བ་མི་ལུ་བརྩི་མཐོང་གི་ལམ་སྲོན་གྱི་གཞི་ མི་སྲིད་ཞི་བདེ་སྐྱོ་ཚོགས།
 འགྲོ་བ་མི་ལུ་རྒྱབ་སྤོད། རྒྱ་བོ་རྒྱལ་ལུགས་སྲོལ་མེད་པ་བཟོ་ནི། ཚོང་
 སྤྱོད་དང་རྣམ་འགྲུར་སྐྱོ་ཚོགས་སྤོན་ནི་དེ་ལུ་དབང་རྒྱ་ལུ་ གཙོ་བོར་སྤོན་

© 2003 DNPC

པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཅིག་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་ ཁྲིམས་ལུགས་འདི་ གསར་བཏོན་འབད་ཞིན་མ་ལམ་ཚུར་ དམེ་ཚུན་ཚོང་ ས་ལས་བུ་བརྟུན་འབད་དེ་ ལ་རྒྱུན་རྒྱུན་སྲོལ་འོང་པའི་ ཁྲིམས་ལུགས་དང་རིམ་གྱོ་འབད་སྲོལ་གཉིས་ཆར་ལུ་ ལྷ་ལེན་ཀིའི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་དགའ་ཚོར་བསམ་ཏེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལའི་མི་སེར་ཚུ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གོ་གནས་འཆང་མི་ཚུ་གིས་ཡང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་དེ་ བཟོ་བཟུང་དང་ཞི་བདེ། དེ་ལས་ དགའ་སྲོལ་གནད་དོན་ཚུ་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་གཞན་ཚུ་གི་གཞི་རྒྱུ་ཡིན་མཁུ་སྲེ་ གྲུས་བཀུར་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལྷ་ལེན་གྱིས་གནས་ ཀན་གྲུ་གྲུ། ཟེར་ས་ལུ་སྲུང་ས་འཛུགས་འབད་དེ་ རྒྱས་བཟུང་བཟུང་ལུ་སྲོལ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྲེ་འཛུགས་སྤོང་ནང་གི་ རྒྱུང་ལ་མ་ཚོང་པའི་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདྲ་མིན་སྲེ་ཚོགས་ཀྱིས་ ཞི་བདེ་དེ་རྣམ་གཞག་ཚུ་ཡར་རྒྱས་གཏང་ནི་དང་ ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ཕན་གོ་གནས་འབད་མ་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱིས་ མི་སྲེ་ནང་ལུ་ཚོང་རྒྱུ་སེལ་ནི་དང་ ཡང་ཅིན་ བཀག་འཛུགས་འབད་ནི་ལུ་ཕན་གོ་གནས་ཚུ་གསལ། འཛུགས་སྤོང་ནང་གི་མི་སྲེ་ཆ་མཉམ་གྱི་ནང་ལུ་ གཡུས་སྲོལ་ལམ་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ གཏུམ་སྲུབ་ནི་དང་འཆམ་འཁྲིག་བཟོ་ནི། འཁོན་ལྷུ་བཟོ་ནི་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གིས་ གོ་སྐབས་བཅད་ནི་ལུ་མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་ལུགས་སྲོལ་འདི་ རྒྱས་རབས་ལས་བཅད་དེ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་དང་ མི་སྲེ་ཚུ་ལུ་ཕན་གོ་གནས་ནི་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ས་ཞིང་མཉམ་སྲུང་གྱི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཚུལ་དང་མཐུན་ཏེ་གཏོ་སྲེ་སྲོལ་ལུ་དང་ མི་སྲེ་ཕན་ཚུན་ ཞི་བདེ་དེ་རང་ལུ་གནས་ཚུགས་ནི་ལུ་ཕན་གོ་གནས་པ་ལས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ལམ་སྲོལ་དེ་ བྱ་ལུགས་ཡངས་བཟུང་གི་ཡིན་མཁུ་ཚོང་ རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་སྲེ་

ཡང་འདུག། དེ་ལྟེ་འབད་བ་ཅིན་ ཡིས་ལེན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ལུ་སྲེ་ལུ་དང་ ལེ་ལེན་སྲོལ་ གི་ལུང་ཚུ་གསལ་གྱི་ མི་མི་ལཱ་དེར་ གི་མི་སེར་ཚུ་གི་ རྒྱ་གཡུར་འཛུགས་སྲུང་དང་ རྒྱ་བགོ་བཤའ་རྒྱུ་སྲེ་ལེ་ནི། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ རྒྱ་གཡུར་འཛུགས་དུ་ལུ་སྲེ་སེལ་ནི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་པ་ཅིག་ བཟོ་སྲེ་ཡོད་མི་དེ་གིས་ ལུང་ཚུ་གསལ་ནང་ལུ་ཡོངས་གྲགས་ཡོད་པའི་ སོ་ནམ་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ཚོང་བསྲེལ་དང་ཤིང་འབྲས། དེ་ལས་ མཛུགས་པའི་མེ་རྟོག་སྲེ་ཚོགས་ཚུ་ལུ་ གཡུ་གནད་ཅན་ཅིག་ཡིན་མས། ལུ་སྲེ་ལུ་དང་སྲེ་ལེན་སྲོལ་གི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་སྲེ་འབྲས་མི་ཚུ་ རེས་གཟའ་ལྷག་པ་ཨ་རྟེན་པ་འཛུགས་དོ་ཡོད་པ་དང་ དེ་གི་རྒྱབ་སྲུང་ལུ་ འབྲས་མི་སྲོ་གོས་དང་ ལྷན་མི་ཚུ་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་དང་བཟུང་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ ཞི་བདེ་ཁྲིམས་ཁང་ཚུ་ ལས་གོས་ཚོང་བཏོན་དོ་བཟུམ་སྲེ་ རྒྱ་གཡུར་མ་ཐོན་སྲེ་ ལུ་འབད་མ་ཡིན་མས། ཁྲིམས་ཞིབ་ཚོགས་པའི་འབྲས་མི་གར་ སོ་ནམ་ཞིང་ལུ་ ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྲོང་མི་ཡིན་མཁུ་ སོ་ནམ་ཞིང་ལུ་དང་རྒྱུ་གཡུར། དེ་ལས་ གཡུས་སྲོལ་ཚོགས་འཛུགས་འཛུགས་ལུ་ འཆམ་འཁྲིག་དང་འཁོན་ལྷུ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ ཉམས་སྲུང་ཡོད་མི་ཚུ་ཡིན་མས། དེ་བཟུམ་མའི་ མི་སྲེ་དང་འབྲེལ་བའི་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་འདི་ གཡུས་སྲོལ་ཚོགས་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ མི་སྲེ་ཞི་བདེ་དང་ལྷན་སྲེ་བཞག་ནི་དང་ ཚ་གུང་དང་ལྷན་པའི་གཡུས་ཀྱི་མི་ཚུ་གིས་ རོས་ལེན་འབད་མི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དེ་བཟུམ་མའི་རྒྱུ་གཡུར་འཛུགས་ལུ་ རྟེན་དང་ བཀག་འཛུགས་འབད་དེ་ མི་སྲེ་ནང་ལུ་ཞི་བདེ་དང་ལྷན་སྲེ་བཟོ་ ཚུགས་པ་ལས་ ལམ་ལུགས་དེ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་གིས་ ཞི་བདེ་དང་སྲུང་སྲོལ་ཉམས་གསོ་འབད་ནི་ལུ་ གོ་གནས་རམ་འབད་འོང། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་ ཞི་བདེ་དང་ འཆམ་འཁྲིག་བཟོ་ནི་དེ་རིམ་གྱོ་ཅིག་ཡིན།

འཛུགས་སྤོང་གི་སྲེ་ཚོགས་ཆ་མཉམ་གྱི་ནང་ལུ་ གཡུས་སྲོལ་ལམ་ལུགས་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏུམ་སྲུབ་ནི་དང་འཆམ་འཁྲིག་བཟོ་ནི། འཁོན་ལྷུ་བཟོ་ནི་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གིས་ གོ་སྐབས་བཅད་ནི་ལུ་མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ཡིན། དེ་བཟུམ་གྱི་ལུགས་སྲོལ་འདི་ རྒྱས་རབས་ལས་བཅད་དེ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་དང་ མི་སྲེ་ཚུ་ལུ་ཕན་གོ་གནས་ནི་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་ཀྱི་ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ས་ཞིང་མཉམ་སྲུང་གྱི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ ཚུལ་དང་མཐུན་ཏེ་གཏོ་སྲེ་སྲོལ་ལུ་དང་ མི་སྲེ་ཚུ་གི་བར་ན་ ཕན་ཚུན་ཞི་བདེ་དང་ལུ་གནས་ཚུགས་ནི་ལུ་ཕན་གོ་གནས།

© 2008 DNPC

དབེན་མི་སྲིད་ཀྱི་འཚོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལྟོགས་ལྡན་གྱི་བར་ན་ ཞི་བདེ་བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་ལུ་ ལུས་སྲོལ་སྲོལ་ཡོད། ཞི་བདེ་འཛིན་མོ་འདི་ རྒྱ་གཞུང་གི་སྲོལ་ལམ་མེན་པར་ གཏམ་བརྗེས་གསོར་འབད་བའི་ཐོག་ལས་ མཐུན་ལམ་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་ཚུགས་པ་མ་ཚད་ རྒྱ་གཞུང་དང་ཞི་སྐྱོད་འཁོན་འཛིན་དང་གོ་བཟུ་སྐྱར་ལེན་མི་ཚུ་ཚོགས་སྡེ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་དཔེ་ཚུན་འབད་དེ་ དགའ་ཉམས་ཀྱི་སྲོལ་ལས་འཚོ་བའི་སྲོལ་ཚུགས་པ་ཡིན།

དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་ ཉམས་སྲུང་འབད་མི་གིས་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཞི་བདེ་དང་སྐྱབས་སྲོལ་གཞི་ཅིག་ཡིན། དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་གྱི་ནང་ལུ་ ཞི་བདེ་དང་སྐྱབས་སྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཚད་སྲོལ་ཡོད་པའི་རིང་ལུ་ མི་རྒྱུ་དང་མི་སྲིད་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཚམ་ཉམ་ མཉམ་ཅུབ་འབད་དེ་ དེ་ཉམས་སྲུང་འབད་ནིའི་ལུ་ ལུ་བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོས་མ་ཚད་ མཐའ་ན་ སྲུལ་ལོ་དང་ཕོ་མོ། དབང་པོ་སྲོལ་ཡོད་མེད་དང་ མཐའ་ཟུར་གྱི་གཡུས་སྲོལ་རྒྱ་ཚུང་ཀྱི་ཅིག་གི་མི་མེར་ཚུ་གིས་ཡང་ ཉམས་སྲུང་གི་འགན་ཁུར་འབག་དགོ། མི་སྲེག་ར་གི་ལག་

མཐུན་ཚུབ་སྡེ་ བཅའ་མར་གཏོགས་མི་དེ་གིས་ དམངས་གཙོའི་གཞུང་སྲོལ་དང་འཕྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་ལུ་གུས་བཀུར། ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཉམས་སྲུང་འབད་ནིའི་ལུ་རིགས་ནང་ལུ་ འབད་བརྩོན་འབད་བའི་གྲུབ་འབྲས་ཀྱིས་ མཐའ་མཚུགས་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་སྐྱབས་སྲོལ་གོང་འཕེལ་འགྲོ་ནི་དང་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་ལུ་བརྩི་མཐོང་བསྐྱེད་དེ་ སྲུང་སྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་སྲོལ་ཏེ་བྱིན་ནི་ མི་དམངས་ལུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱ་ཚུགས་སྲིད་སྲིད་བཟོ་སྡེ་ རང་གིས་རང་ལུ་ངལ་རངས་འབྱུང་ནི་ཡིན་མ་མ་ཚད་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གསར་གཏོད་འབད་ནི་ལུ་ གོ་སྐབས་གསར་པ་ཡང་ བརྩོན་ཚུགས་ནིའི་འོས་འབབ་ཡོད་པ་ཡིན། སྲུང་གྱི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་ཚུ་ ཉམས་སྲུང་འབད་མི་དེ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ཉེ་མ་བརྒྱབ་གསལ་དང་ རྒྱ་སྐབས་མ་བདེ་མ་བྱུང་མི་ཚུ་ཡང་ སྲེ་ཚུན་གཉིས་ཆར་འདི་བར་ན་ བདེ་སྐྱིད་བཟོ་ཚུགས། དེ་སྲེ་ བརྩོན་ཚུགས་ཀྱི་བར་ ལམ་ལུགས་སྲོལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ འཁོན་ལུ་བཟོ་མི་དེ་གིས་ མི་སྲིད་ནང་ལུ་ ཞི་བདེ་དང་སྐྱབས་སྲོལ་ལེགས་ཤོམ་སྲེ་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་བཟོ་ནི་ལུ་ བརྩོན་ཤུགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་མཐུན་ཚུབ་ཅིག་ཡིན།

དུས་ཚོད་རིམ་གྱི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ ལུགས་སྲོལ་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ཚུ་ རང་བཞིན་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་སྲོལ་ལས་སྲོལ་ཞི་བདེ་དང་ གནམ་གཤིས་སྐྱར་འགྲོས་ཀྱི་ལུས་ལུགས་བཀུག་ཐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཏེ་ཡོད། དེ་འབད་མ་ལས་ དངོས་མེད་ལམ་སྲོལ་འདི་གིས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱབས་ ཡུན་གནས་ཀྱི་དོན་ལུ་དང་ སྲེ་ཐུན་རིགས་སྐྱ་ཚུ་སྐྱབས་སྲུང་འབད་ནི་ཚུ་ལུ་ བརྩོན་ཤུགས་འབད་མ་ཡིན།

© Tribunal de las Aguas de la Vega de Valencia

© Tribunal de las Aguas de la Vega de Valencia

มรดก
ภูมิปัญญาทาง
วัฒนธรรม

The designations employed and the presentation of material throughout this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNESCO concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or the delimitation of its frontiers or boundaries.

The authors are responsible for the choice and the presentation of the facts contained in this book and for the opinions expressed therein, which are not necessarily those of UNESCO and do not commit the Organization.

The present translation has been prepared under the responsibility of the International Information and Networking Centre for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region under the auspices of UNESCO (ICHCAP) and Bhutanese National Commission for UNESCO and National Library & Archives of Bhutan.

ichcap

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization
International Information and Networking Centre
for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region
under the auspices of UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་ལྷན་ཁྲིམ་པ།
**BHUTAN NATIONAL
COMMISSION FOR UNESCO**

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་ལྷན་ཁྲིམ་པ།